

Nieuwsbrief

2014

Stichting Grondbeheer

biologisch-dynamische landbouw

Jaar van de Bodems

Tot nu toe zijn bodems een onderbelicht thema in de wereldpolitiek. De VN becijfert echter dat bodems verloren gaan in een tempo van 30 voetbalvelden per minuut. Ook in Nederland wordt vruchtbare landbouwgrond opgeofferd aan huizenbouw en infrastructuur. Landbouwgrond moeten we juist koesteren! Het is de bron van ons voedsel en bepaalt grotendeels de kwaliteit van onze leefomgeving. Ook spelen bodems een belangrijke rol in onze zoetwatervoorzieningen en de biodiversiteit. De VN heeft daarom 2015 uitgeroepen tot het Internationale Jaar van de Bodems.

Stichting Grondbeheer zal het bodemjaar aangrijpen om meer donateurs te werven. Door grond met schenkgeld vrij te maken, bieden wij mensen de mogelijkheid om een positieve bijdrage te leveren aan het behoud van vruchtbare landbouwbodems.

Wilt u in het Jaar van de Bodems meehelpen met het werven van nieuwe donateurs? Of heeft u tips hoe we meer donateurs bij Grondbeheer kunnen betrekken? Stuur dan een e-mail naar Loes van Loenen, l.vanloenen@bdgrondbeheer.nl.

Donateur aan het woord

Loes Gerritsen volgde een driejarige cursus bij de Kraaybeekerhof Academie. Ze genoot met volle teugen van de prachtige plek. Toen ze in 2010 hoorde dat het landgoed in verkeerde handen dreigde te vallen, tenzij Grondbeheer de grond zou kopen, wilde ze dan ook gelijk meehelpen. Vanaf die tijd is Gerritsen een bevlogen donateur. Ze geeft twee periodieke schenkingen aan Kraaybeekerhof en schonk onlangs ook voor De Kromme Lepel.

Stichting Grondbeheer

“Grondbeheer maakt het mogelijk om te schenken aan een doel waar ik achter sta. Namelijk dat kostbare landbouwgrond, zoals Landgoed Kraaybeekerhof, bij boeren terecht komt die er goed mee omgaan. Persoonlijk vind ik landbouwgrond heel waardevol. Het is tenslotte de basis van ons voedsel, dus van ons bestaan. Ik vind het belangrijk dat landbouwgrond van generatie op generatie vruchtbaar blijft.”

Biologisch-dynamische landbouw

“Het spreekt mij aan dat biologisch-dynamische boeren de grond als een levend organisme zien. Ze voelen de waarde van grond en zorgen dat het schoon en puur blijft. Daardoor kunnen ze zien wat de natuur hen te vertellen heeft, en kunnen ze beter op de natuurlijke processen voortbouwen. In mijn eigen tuin probeer ik dat ook. Ik vind het alleen maar leuk als er bloemen en planten opkomen die ik niet zelf heb aangeplant. Ik zie wel hoe het in het geheel past, en het past eigenlijk altijd. Anders kwamen ze niet op dat punt op.

De natuur zit zo mooi in elkaar, maar je moet als mens wel de bereidheid hebben om ernaar te willen kijken. Nieuwsgierig zijn voor wat er gebeurt, dat is leven voor mij.”

Vrijheid

“Ik ben al heel lang met biologische voeding bezig. Door mijn omgeving werd ik soms uitgemaakt voor goedgelovig, dat ik er met open ogen inloop. Ik had vaak het gevoel dat ik mij moest verdedigen. In de zomer ga ik elke morgen zwemmen in de Reeuwijkse plas achter mijn huis. Door de modderige veengrond is het water eigenlijk altijd troebel. Op een keer was het water helemaal helder, niemand snapte hoe dat kon. Ik zag de watervlooien rond de palen zwemmen. Opeens kreeg ik een intens gevoel van vrijheid en kon ik alle verdediging in mijn lichaam loslaten. De helderheid en zuiverheid van het water gaf mij het gevoel helemaal open te mogen staan. Zo kun je dus in de wereld staan, en dat wil ik ook.”

“Ik vind het heel belangrijk dat landbouwgrond van generatie op generatie vruchtbaar blijft”

Kooppeld, leengeld en schenkgeld

Door de expositie 'Alchemie van het alledaagse' in de Kunsthal Rotterdam staat het gedachtegoed van Rudolf Steiner weer volop in de belangstelling. Uit de Sociale Driegeleding, de manier om volgens Steiner tot een sociale en duurzame economie te komen, is Stichting Grondbeheer ontstaan. Hoe sluit deze visie aan op de huidige tijdgeest?

Het idee voor een grondbank met biologisch-dynamische landbouwgrond is circa veertig jaar geleden uitgewerkt door de Studiegroep Economie van de Antroposofische Vereniging. Die studiegroep wilde de Sociale Driegeleding naar de praktijk vertalen. Steiner maakt onderscheid tussen drie soorten geld: koopgeld, schenkgeld en leengeld. Koopgeld rolt heen en weer tussen handelaren, producenten en consumenten. Schenkgeld maakt nieuwe ontwikkelingen mogelijk zoals wetenschap, onderwijs en kunst. En leengeld zit er tussenin en stimuleert vernieuwingen in het productiesysteem. "Grond is essentieel anders dan een machine of een gebouw", redeneerden de leden van de studiegroep. "Want grond is niet door mensen geproduceerd. Daarom past het niet bij de aard van grond om die te bezitten of met koopgeld of leengeld te verhandelen." Volgens de studiegroep was de productiedruk in de landbouw, die ten koste gaat van het milieu, alleen op te lossen wanneer landbouwgrond met leengeld uit het economische verkeer gehaald zou worden. Om dat ideaal te realiseren, is eind 1978 Stichting Grondbeheer opgericht.

Bezit versus gebruik

Dankzij donaties, schenkingen en pachtinkomsten heeft Grondbeheer inmiddels 13 bedrijven en 188 hectare biodynamische landbouwgrond vrijgemaakt. Het werk van Grondbeheer is nog steeds actueel, misschien wel actueler dan ooit. Enerzijds is het niet meer vanzelfsprekend dat een boerenbedrijf binnen de familie een bedrijfsopvolger heeft. Het vrijmaken van biodynamische landbouwgrond door Grondbeheer heeft daarin diverse voordelen. Als boeren aan het eind van hun loopbaan met pensioen gaan, zoekt Grondbeheer samen met hen naar een geschikte opvolger. De nieuwe, vaak jonge, boeren hebben geen groot startkapitaal nodig. Zij huren als het ware hun bedrijf voor de periode dat zij er werkzaam zullen zijn. Vruchtbare landbouwgrond gaat op deze manier van generatie op generatie. Anderzijds is er een trend onder jonge mensen dat ze niet meer uit zijn op 'bezit' maar op 'gebruik' van middelen. De visie van Grondbeheer – afgeleid van de Sociale Driegeleding – dat grond geen persoonlijk bezit is maar in dienst staat van de gehele mensheid, inspireert dan ook nog steeds.

Twee vragen aan...

Loes van Loenen
Fondsenwerver en lid van
de Raad van Bestuur

Christina van Tellingen
Arts en lid van de Raad
van Toezicht

Welke kansen ziet u voor Grondbeheer?

“Door de financiële crisis merk ik dat mensen openstaan voor nieuwe economische modellen. Zo zie ik bijvoorbeeld binnen mijn eigen generatie dat mensen op zoek zijn naar constructies van ‘delen’ en ‘samen doen’ in plaats van de dingen zelf te bezitten. Die trend sluit aan op de visie van Grondbeheer dat grond geen persoonlijk bezit is maar van de gemeenschap. Ook het internationale Jaar van de Bodems zie ik als kans om ons verhaal bij een breed publiek bekend te maken.”

“Wereldwijd zie ik een groeiend besef dat de bronnen waaruit wij putten eindig zijn. Mensen realiseren zich dat landbouwgrond ook uitgeput raakt als je er niet goed mee omgaat. In dat kader is het belangrijk dat grond gebruikt wordt door degene die er het beste mee om kan gaan. Grondbeheer waarborgt dat vruchtbare landbouwgrond in goede handen is, en zonder korte termijn winstoogmerk kan worden bewerkt. Het feit dat biologische en biologisch-dynamische voeding in de lift zit, biedt ook kansen voor Grondbeheer.”

Hoe kunt u een bijdrage leveren in het realiseren van die kansen?

“Afgelopen jaar heb ik De Bolster, Weleda en Dr. Hauschka betrokken bij de wervingsacties van Grondbeheer. Doordat zij producten beschikbaar stelden, hebben we ruim vijftig nieuwe donateurs en schenkers kunnen werven. Komend jaar wil ik de samenwerking met externe partijen uitbreiden. Met gebundelde krachten kun je meer mensen enthousiasmeren.”

“Op de eerste plaats vertel ik de mensen in mijn netwerk en kennissenkring over het belang van Grondbeheer. Dat heeft al een paar enthousiaste donateurs opgeleverd. Als arts kan ik uit eigen ervaring zeggen dat, als je iemand goed verzorgt, er iets goeds naar de wereld terugkomt. Als lid van de Raad van Toezicht verzorg ik de doelen van de stichting. Op die manier komt er ook iets moois terug en draag ik mijn steentje bij aan een betere wereld.”

Onze pachters

In onderstaand overzicht vindt u de biodynamische bedrijven die grond pachten van Stichting Grondbeheer

Bedrijfsnaam	Plaats	Soort bedrijf	Jaar van grondaankoop	Gepacht van Grondbeheer (ha)	Totale bedrijf (ha)
Zonnehoeve	Zeewolde (FL)	Gemengd bedrijf	1982	50,3	190,0
De Hooge Kamp	Beemte Broekland (GD)	Tuinbouw	1984, 1990	8,6	8,6
De Grote Kamp	Drempt (GD)	Gemengd bedrijf	1984	4,0	19,0
De Korenbloem	Zeewolde (FL)	Akkerbouw	1990	55,4	250,0
Eindeliengse	Ritthem (ZL)	Gemengd bedrijf	1991	4,3	12,0
De Vijfsprong	Vorden (GD)	Zorgboerderij	1992	3,1	63,0
Thedinghsweert	Tiel (GD)	Zorgboerderij	1995	28,7	28,7
De Vrolijke Noot	Wapserveen (DR)	Vruchtboomkwekerij en kleinfruit	1997	4,2	4,2
De Noorderhoeve	Schoorl (NH)	Zorgboerderij	1999	4,0	50,0
De Zonnehorst	Punthorst (OV)	Tuinbouw	2003, 2010	4,7	4,7
Landgoed Kraaybeekerhof	Driebergen (UT)	Tuinbouw, horeca en academie	2011	5,8	5,8
De Groenen Hof	Hilvarenbeek (BR)	Zaad- en groenteveredelingsbedrijf	2011	8,3	8,3
De Kromme Lepel	Bergen op Zoom (BR)	Glas- en volle grond tuinbouw	2011	6,6	10,7
Totaal				188,1	hectare

Bedankt!

Stichting Grondbeheer bedankt al haar donateurs en schenkers. Dankzij alle giften heeft Grondbeheer al 188,1 hectare biodynamische landbouwgrond vrijgemaakt.

Goed nieuws voor trouwe schenkers en goede doelen! Sinds 1 januari 2014 is er geen notariële akte meer nodig voor een periodieke schenking. Met een kosteloze, schriftelijke overeenkomst met Stichting Grondbeheer kunt u uw jaarlijkse gift eenvoudig omzetten in een periodieke gift. Dat is voordelig voor u: een periodieke gift is namelijk volledig aftrekbaar, onafhankelijk van de hoogte van het bedrag. De enige voorwaarde is dat u jaarlijks hetzelfde bedrag schenkt, gedurende minimaal 5 achtereenvolgende jaren. Ook is het voordelig voor Grondbeheer: omdat u zonder verhoging van uw netto kosten ervoor kunt kiezen om bruto meer te geven.

Bent u een trouwe schenker en wilt u profiteren van optimaal belastingvoordeel, voor uzelf of voor Grondbeheer? Vraag dan het formulier voor periodiek schenken aan bij Loes van Loenen via l.vanloenen@bdgrondbeheer.nl of bel: 06 50 52 59 13. U kunt het formulier ook downloaden via: www.bdgrondbeheer.nl.

CONTACT

Stichting Grondbeheer
biologisch-dynamische landbouw

Wisentweg 12, 8251 PC Dronten
Antwoordnummer 651, 8250 VB Dronten

T 0321 33 75 13

info@bdgrondbeheer.nl
www.bdgrondbeheer.nl

www.facebook.com/bdgrondbeheer

IBAN NL32 TRIO 0198 48 61 97 t.n.v. Stichting Grondbeheer Dronten

RAAD VAN BESTUUR

Kees van Biert, voorzitter
Loes van Loenen, communicatie & fondswerving
Severijn Velmans, secretaris & penningmeester

RAAD VAN TOEZICHT

Max Rutgers van Rozenburg, voorzitter
Ronal van der Giessen
Willem Meijers
Christina van Tellingen

COLOFON

Vormgeving Ontwerkwerk
Tekst Annelijn Steenbruggen
Fotografie Annelijn Steenbruggen,
Olav Kaspers

Campagne voor De Kromme Lepel

De laatste aankoop van Stichting Grondbeheer is tuinbouwbedrijf De Kromme Lepel in Bergen op Zoom.

Dankzij legaten en vaste donateurs heeft Grondbeheer in 2011 al 4,16 hectare vrijgemaakt. Voor de resterende 6,50 hectares had Grondbeheer geen geld in kas. Die hectares zijn dan ook in eerste instantie aangekocht door De nieuwe rentmeester, een stichting

die grond aankoopt met een lening. Het is de wens dat die hectares binnen vijf jaar het eigendom worden van Stichting Grondbeheer. Om hiervoor het schenkgeld te werven, heeft Grondbeheer in samenwerking met tuinders-echtbaar Peet en Elza de Kromme de Campagne voor De Kromme

Lepel opgezet. Naast het werven van schenkers en donateurs worden er diverse activiteiten georganiseerd om geld in te zamelen, zoals de jaarlijkse boerenpicknick. Meer info:

www.bdgrondbeheer.nl/campagne-de-kromme-lepel

NIEUWS IN DE MAILBOX

Elk seizoen verstuurt Grondbeheer een digitale nieuwsbrief. Wilt u deze ook ontvangen? Schrijf u dan in op www.bdgrondbeheer.nl.

Campagne voor Landgoed Kraaybeekerhof

Al meer dan 35 jaar is Landgoed Kraaybeekerhof een unieke leerplek voor mensen met ambitie in de biodynamische landbouw en voeding. Ook is het een gastvrije oase in het hartje van Driebergen voor zowel kinderen als volwassenen. Om het landgoed veilig te stellen voor biodynamische landbouwactiviteiten heeft Stichting Grondbeheer zich in 2010 ontfemd over de 5,81 hectare grond. Voor deze aankoop heeft Grondbeheer een lening afgesloten bij Triodos Bank. Het doel is om de lening af te lossen. Met de Campagne voor Kraaybeekerhof heeft

Stichting Grondbeheer inmiddels al kleine, grote, trouwe en sterke schenkers gevonden die met elkaar 2,03 hectare hebben vrijgemaakt. Het komende jaar zal Grondbeheer in samenwerking met Landgoed Kraaybeekerhof de campagne uitbreiden. Omwonenden en bezoekers van het landgoed zullen gevraagd worden om mee te helpen met het vrijmaken van de resterende 3,78 hectare. Meer info: www.bdgrondbeheer.nl/campagne-kraaybeekerhof